

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova
Generalni direktorat za multilateralne poslove

Adresa: Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 416 330
fax: +382 20 225 702
www.mvp.gov.me

Br:

14. oktobar 2024.

IZVJEŠTAJ

o učešću potpredsjednika Vlade za međunarodne odnose i ministra vanjskih poslova mr Ervina Ibrahimovića na sastanku ministara vanjskih poslova Berlinskog procesa, Berlin, 1. oktobar 2024.

Potpredsjednik Vlade za međunarodne odnose i ministar vanjskih poslova mr Ervin Ibrahimović učestvovao je, na poziv ministarke vanjskih poslova SR Njemačke Analene Berбок, na sastanku ministara vanjskih poslova Berlinskog procesa povodom desetogodišnjice ove inicijative. U crnogorskoj delegaciji bili su otpravnica poslova a.i. u Ambasadi Crne Gore u Berlinu Dijana Ralević, šefica Kabineta ministra Majda Gluščević, šefica Odjeljenja za odnose sa javnošću Mirela Tuzović i načelnica Odjeljenja za druge međunarodne organizacije u Generalnom direktoratu za multilateralne poslove Ministarstva vanjskih poslova Maja Simonović.

Osim domaćina i naše zemlje, na sastanku su učestvovali i šefovi diplomatija zemalja regiona (Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Sjeverne Makedonije i Srbije) i zemalja EU (Mađarske, Austrije, Bugarske, Hrvatske, Grčke, Poljske i Slovenije) i državni ministar Ujedinjenog Kraljevstva. Takođe, u Berlinu su bili i evropski komesar za proširenje i v.d. direktorice za Zapadni Balkan u Evropskoj službi za vanjske poslove, sekretari Savjeta za regionalnu saradnju i Regionalne kancelarije za saradnju mladih, kao i predstavnici foruma za rodnu ravnopravnost i civilnog društva u okviru Berlinskog procesa i udruženja porodica nestalih lica tokom ratova na prostoru bivše SFRJ.

Ministarka vanjskih poslova SR Njemačke A. Berбок se osvrnula na razočarenje mnogih zbog neispunjavanja obećanja o otvorenim vratima za prijem koja je EU dala državama ZB prije više od 20 godina u Solunu. Potcrtala da je pristupanje ZB, kao i pridruživanje Ukrajine i Gruzije, geopolitička nužnost o kojoj „nikada u EU nije bilo toliko istomišljenika kao što je danas“. Istakla da je prioritet pospješivanje ekonomske saradnje na ZB i implementacija Zajedničkog regionalnog tržišta.

Ministar vanjskih poslova Mađarske Peter Sijarto, u ime predsjedavajuće Savjetu EU, kazao da je Uniji, nakon turbulentnih kretanja u globalnoj ekonomiji i politici, potrebna nova energija koju mogu da donesu države ZB, pa je zato akcenat stavljen na proširenje.

Evropski komesar za susjedstvo i proširenje Oliver Varhelji naglasio je značaj ekonomske integracije, posebno novog Plana rasta za ZB u kontekstu integracije tržišta regiona sa Jedinim tržištem EU. Naglasio je važnost da države koriste mogućnosti i Instrumenta za reforme i rast, kojim je obezbijeđeno 6 milijardi eura za region, pored sredstava iz IPA-e.

Generalna sekretarka Savjeta za regionalnu saradnju (RCC) Majljinda Bregu je među značajnim rezultatima regionalne saradnje istakla uspostavljanje zelenih koridora na graničnim prelazima u okviru regiona i između regiona i EU, uvećanje prometa roba i usluga za 19%, za pet godina udvostručen je obim trgovine robom unutar regiona, a obim korišćenja rominga u okviru ZB veći je 500%, skoro 1.200 novih kompanija učestvovalo je u unutar-regionalnoj trgovini, olakšana je mobilnost radne snage i adresirana dinamika tržišta rada i demografske promjene međusobnim priznavanjem visokoškolskih kvalifikacija za sedam profesija. Ocijenila da su ovi rezultati učinili da 82% građana ZB podržava regionalnu saradnju.

V.d. direktorice za ZB u Evropskoj službi za vanjske poslove poslove Baiba Aleksejuka-Tavaresa ocijenila je da je politički angažman Njemačke bio ključ za oživljavanje regionalne saradnje i odskočna daska za put integracije regiona u EU.

Ministri vanjskih poslova država ZB bili su saglasni u ocjeni da je perspektiva članstva u Uniji važna za stabilnost ZB, ali su države regiona najodgovornije za njegovu stabilnost, bezbjednost i prosperitet i da moraju aktivno raditi na pomirenju, kroz saradnju i dijalog. Naglasili su da je regionalna saradnja u središtu Berlinskog procesa i doprinosi jačanju slobode kretanja ljudi, robe, usluga i kapitala unutar regiona, te regionalnoj ekonomskoj integraciji. Pozvali su na zajednički angažman u pronalaženju osoba nestalih tokom ratova na teritoriji bivše SFRJ. Ocijenjeno da je Berlinski proces jedan od najvažnijih okvira za regionalnu saradnju i evropsku integraciju i podsticajan okvir za jačanje uzajamnih veza i saradnje i ubrzanje reformi u integracionom procesu, kroz usklađivanje sa politikama i standardima Unije. Dodatno, istaknuto da uspjeh inicijativa u okviru Berlinskog procesa preporučuje države regiona EU i evropskim prestonicama kao pouzdane partnere što doprinosi bržoj dinamici na putu evropske integracije.

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Crne Gore Ervin Ibrahimović zahvalio je Njemačkoj i drugim članicama EU na postojanoj podršci evropskoj integraciji ZB kroz Berlinski proces, kao jedan od najefektivnijih okvira regionalne saradnje. Na početku novog političkog mandata EU, iskazao je nadu da će razmjena mišljenja na sastanku

doprinijeti postavljanju pozitivnog tona za ostvarenje našeg zajedničkog cilja, proširene Evrope. Ukazao je na značaj novih instrumenata koji treba da doprinesu ubrzanju procesa evropske integracije, poput Plana rasta za ZB i Zajedničkog regionalnog tržišta, kao sredstva integracije u Jedinstveno tržište EU, kroz promovisanje mobilnosti i povezanosti u regionu, povećanje njegove konkurentnosti i privlačnosti za investicije, te uklanjanje prepreka za poslovanje preduzeća pod jednakim uslovima. Saopštio je da, uporedo sa našim nacionalnim naporima, razmjer izazova koje treba da prevaziđemo zahtijeva koordinirani regionalni pristup i odlučnu zajedničku akciju. Ukazao je na potrebu stavljanja većeg naglaska na sajber bezbjednost u okviru regionalnog portfelja relevantnih politika, uz ocjenu da Centar za sajber kapacitete ZB (WB3C), koji su osnovale Crna Gora, Francuska i Slovenija, predstavlja najbolje čvorište za intenziviranu regionalnu saradnju u domenu sajber otpornosti. Izrazivši zadovoljstvo povodom dobijanja pozitivnog IBAR-a za poglavlja 23 i 24, apostrofirao je da će, mimo bilo kakvog pozitivnog izvještaja i ocjene u ovom procesu zasnovanom na zaslugama, krajnja mjera naših zasluga biti naša sposobnost da preokrenemo depopulaciju, nudeći našim građanima, posebno našim mladima, uslove, mogućnosti i motivaciju da ulože svoj talenat i vještine u svoje zemlje. Podvukao je odlučnost Crne Gore da ispuni ova očekivanja, tako što će završiti preostale reforme i u najskorije vrijeme zauzeti zasluženo mjesto u Evropskoj uniji.

U obraćanjima šefova diplomatija i predstavnika zemalja EU potvrđena je snažna podrška daljoj integraciji država ZB u EU, te istaknuta važnost ubrzanja procesa pregovora i sprovođenja neophodnih reformi.

Učesnicima sastanka obratili su se predstavnici Foruma za rodnu ravnopravnost i Foruma civilnog društva Berlinskog procesa i udruženja porodica osoba nestalih tokom sukoba na prostoru bivše SFRJ, koji su ukazali na hitnu potrebu da se ulože naponi kako bi se rasvijetlile sudbine nestalih. Generalni sekretar Regionalne kancelarije za saradnju mladih Albert Hani kazao je da je nedavno uspostavljeni Kulturni fond za mlade za svega godinu dana okupio je 10.000 učesnika.

Usvojena dokumenta

Ministri vanjskih poslova država ZB na sastanku su usvojili Izjavu o jačanju saradnje u susret Samitu Berlinskog procesa, kojom su podržali četiri dokumenta: Sporazum o pristupu visokom obrazovanju i upisu na studije na ZB, Deklaracija o regionalnim standardima za skrining direktnih stranih investicija, Zajednička deklaraciju o nauci i inovacijama o pristupu infrastrukturi i saradnji kako bi se promovisala partnerstva u istraživanju i inovacijama i podsticao dinamičan regionalni inovacijski ekosistem i Zajednička deklaracija o reafirmisanju dobrosusjedskih odnosa i regionalne saradnje povodom 10. godišnjice Berlinskog procesa. Potvrđivanje navedenih dokumenata planirano je na samitu u Berlinu, 14. oktobra o.g.

U ime Crne Gore, Slovenije i Francuske učesnicima sastanka predstavljen je Non-pejper o jačanju stuba Berlinskog procesa posvećenog jačanju sajber kapaciteta kroz WB3C, kojim se predlaže integrisanje Centra u Berlinski proces, kao glavne podrške u implementaciji aktivnosti Procesu u oblasti sajbera.

Bilateralni sastanci na marginama

Na marginama sastanka, potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova mr Ervin Ibrahimović razgovarao je sa šefovima diplomatija Njemačke A. Berбок i Austrije A. Šalenbergom i ministrom za Evropu u MVP UK Stivenom Dautijem.

Upoznao je sagovornike sa dinamikom sprovođenja evropske agende i nastojanjem Crne Gore da jača partnerstva na bilateralnom i multilateralnom planu naglasivši da je evropska integracija od suštinskog značaja za stabilnost i dalji razvoj regiona. Zahvalio je partnerskim državama na sveobuhvatnoj podršci reformskim procesima u Crnoj Gori, te na saradnji u ključnim oblastima, naročito vladavini prava, ekonomskom rastu i borbi protiv korupcije. Podsjetio je na kandidaturu Crne Gore za nestalnu članicu Savjeta bezbjednosti UN-a i prenio spremnost države da, kroz otvorenu i konstruktivnu komunikaciju, nastavi da njeguje dobrosusjedsku politiku i regionalnu saradnju, te bude pouzdan partner međunarodnoj zajednici.

U razgovoru sa ministrom S. Dautijem posebno je istaknuta uspješna saradnja u oblastima unutrašnjih poslova, odbrane, obuke pripadnika vojske, carine i policijskih službenika, borbe protiv organizovanog kriminala i trgovine ljudima, te značaj saradnje sa izaslanikom Velike Britanije za ZB, lordom Stjuartom Pičom.